

Muutetaan taustakuva aina kohteeseen sopivaksi

MATKAILUN KESTÄVÄN LIKKUMISEN SUUNNITELMA

Suunnitelman pohja

17.12.2023

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hanke rahoitetaan REACT-EU-välineen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Sustainable
TOURISM
Mobility

VISIT
TAMPERE

Toimintasuunnitelman mallin tarkoitus ja kehitys

Tämä on avoimen lähdekoodin malli matkailun kestävän liikkumisen kehittämisen suunnittelua varten. Mallia voidaan soveltaa erilaisiin kohdetyyppeihin alueesta/kaupungista lomakohteisiin, kansallispuistoon tai yksittäiseen nähtävyyteen. Malli sisältää suuntaviivat matkailun kestävän liikkumisen suunnitelman tekemiseksi. Malli perustuu kohteen ja asiakkaiden tarpeiden nykytilan analysointiin. Se sisältää myös työkaluja kehittämistoimien priorisointiin ja mallin yhteiskehittämiseen yhdessä avainsidosryhmien kanssa.

Toimintamalli kehitettiin Visit Tampereen koordinoimana Matkailun kestävän liikkumisen palvelut -hankkeena ja rahoitettiin REACT-EU -välineen määrärahoista. Yhteiskehittämisen prosessi toteutettiin yhdessä AFRY Finlandin ja Sweco Finlandin liikkumisen asiantuntijoiden kanssa. Mallia hyödynnettiin luomalla toimintasuunnitelmat kolmeen kohteeseen Tampereen seudulla (Seitsemisen kansallispuisto, Särkänniemen huvipuisto and Serlachius Museot) ja alueellisena matkailun kestävän liikkumisen toimintasuunnitelmana Visit Tampereen käyttöön.

Lisätiedot:

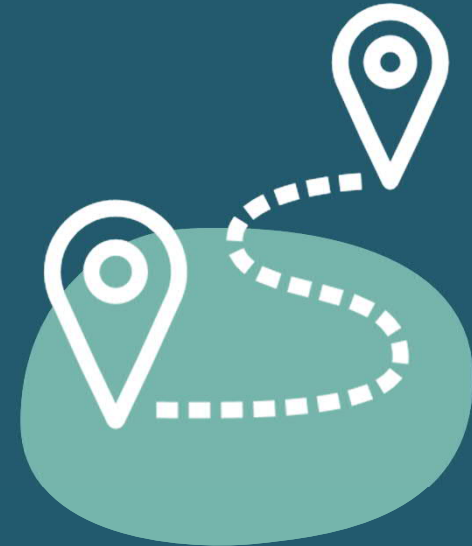
Matti Pollari
Visit Tampere
matti.pollari@visittampere.fi

<https://visittampere.fi/yrityksille/matkailun-kehittamishankkeet/sustainable-tourism-mobility-matkailun-kestavan-liikkumisen-palvelut/>

Sisällysluettelo

1. Periaatteet ja edut
2. Päämäärien asettaminen
3. Toimintasuunnitelma
4. Yksityiskohtaiset toimenpiteet ja liikkuvuuden palvelukonseptit
5. Tulosten seuranta ja kestävyysvaikutukset
6. Työkaluja yhteiskehitysprosessiin

1. Periaatteet ja edut

1. Kestävän liikkumisen periaatteet

Kestävällä liikkumisella tarkoitetaan sujuvaa, turvallista, ympäristöystävällistä, terveellistä, taloudellista ja ympäristöä säästävää liikkumista. Tavoitteena on, että yhä useampi valitsisi kulkutavaksi muun kuin omalla autolla yksin ajamisen.

Kestävän liikkumisen edistäminen on matkailu- ja muille alueille kannattavaa: autoilun väheneminen säästää tilaa ja vähentää ruuhkia, minkä johdosta kunnossapito- ja investointikustannukset pienenevät. Liikkuminen ylläpitää hyvää kuntoa ja terveyttä, mikä edistää elämänlaatua ja pienentää terveydenhoidon kustannuksia. Ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus kohenee autoilun vähentyessä. Kestävät liikkumistavat lisäävät myös sosiaalista yhdenvertaisuutta.

Kestävän liikkumisen edistämisellä on merkittävä vaikutus ympäristötavoitteiden saavuttamiseen, sillä liikenteen ja liikkumisen päästöt aiheuttavat keskimäärin viidenneksen kaikista hiilidioksidipäästöistä.

VISIT
TAMPERE

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

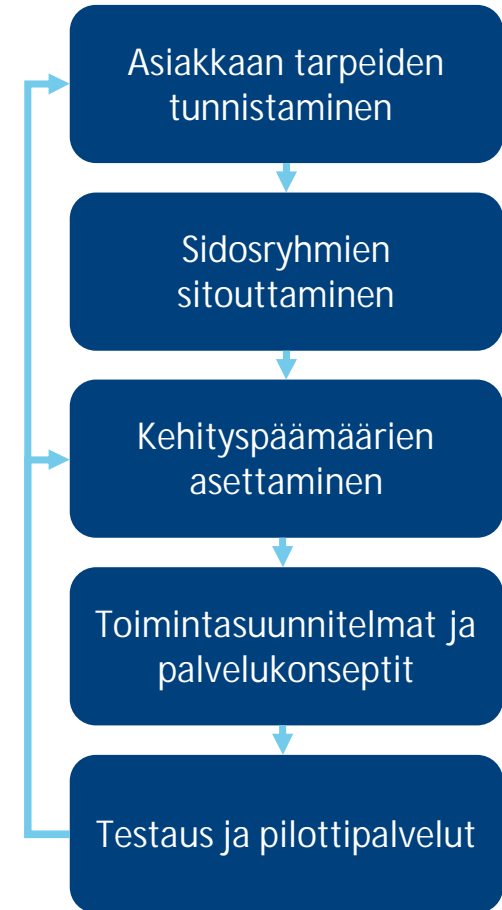

SUOMEN ITÄMERI-INSTITUUTTI
THE BALTIC INSTITUTE OF FINLAND

Matkailun kestävän liikkumisen suunnitelma – Edut ja eteneminen

1. Systematsoi palvelujen suunnittelun ja kehittämistoiminnan
2. Kehittää kestävien liikkumisvaihtoehtojen viestintää ja markkinointia asiakkaalle
3. Parantaa yhteistyötä oleellisiin sidosryhmiin (esim. julkinen sektori, joukkoliikenne, liikkuvuuden palveluntarjoajat)
4. Tarjoaa tärkeimmät vaiheet ja aikajanan toimille, palvelun kehitykselle, viestinnälle ja budjetoinnille. Auttaa priorisoimaan toimia. Suunnitelma tulisi päivittää säännöllisesti huomioiden kehitystulokset, oppiminen ja uudet ratkaisut.
5. Kestävän liikkumisen vaihtoehtojen ja palvelujen tekeminen helpommiksi ja houkuttelevimmiksi on paras tapa muuttaa kuluttajakäyttäytymistä. Korkealaatuiset liikkumisen palvelut ovat oleellisia laadukkaalle vierailijakokemukselle ja voivat edistää kohteen kilpailuetua.

2. Päämäärien asettaminen

1

2

3

4

5

6

Kehitystyön päämäärät ja toimet

Ensimmäinen askel kohteen liikkumisen toimintasuunnitelman rakentamiseksi on päättää taso, johon DMO voi parhaiten vaikuttaa toimillaan ja yhteistyöllä.

1. Kansainväliset saapumiset ja paluut

Vaikea käsitellä kohdetasolla, vaatii pitkäaikaista yhteistyötä kansainvälisten kuljetuspalvelujen tarjoajien kanssa.

2. Kotimaiset saapumiset ja paluut

Kotimaisten vierailijoiden kuljetusvaihtoehdot ja valinnat kohteeseen saapuessa ja myös matkustus useiden kohteiden välillä -yhteistyö kansallisten kuljetusorganisaatioiden kanssa.

3. Matkailijan liikkuminen kohteen ympäristössä

Sisältää kohdekeskeiset päiväretket ja pidemmät kiertomatkat, esim. kohteesta lähiseudulle palaten lähtöpaikkaan.

4. Matkailijan liikkuminen kohteessa

Helpoin taso vastata palvelun kehityksellä ja sidosryhmäyhteistyöllä.

Onnistunut kehitystyö vaatii kaikkien neljän tason täyttymistä:

- Markkinointi, viestintä ja sujuva digitaalinen asiakaspolku
- Asiakaskäyttäytymisen ja -odotusten ymmärrys
- Seuranta ja tiedonhallinta

Kohteen saavutettavuus – nykytilan analyysi

Nykyisten kuljetusmuotojen saavutettavuus ja saatavuus kohteeseen pääsemiseksi sekä ympäristössä liikkumiseen. Hyödyntää liikkuvuus- ja asiakasdataa, mikäli niitä on saatavilla. Edistää ymmärrystä ja tietoa tärkeimpien kehittämiskohteiden asettamiseksi ja toimintojen kohdentamiseksi.

Joukkoliikenne

- Oleelliset vahvuudet ja heikkoudet

Henkilöautot

- Oleelliset vahvuudet ja heikkoudet

Jalankulku ja pyöräily

- Oleelliset vahvuudet ja heikkoudet

Markkinointi, viestintä, digitaaliset palvelut ja lipunmyynnin ratkaisut

- Oleelliset vahvuudet ja heikkoudet

Liikkumisen päätavoitteet

Tavoite 1

- Mitä on saavutettava
- Miten se saavutetaan
- Mitä ovat odotetut vaikutukset ja hyödyt
- Mitkä ovat sidos- ja kohderyhmät

Tavoite 2

- Mitä on saavutettava
- Miten se saavutetaan
- Mitä ovat odotetut vaikutukset ja hyödyt
- Mitkä ovat sidos- ja kohderyhmät

Tavoite 3

- Mitä on saavutettava
- Miten se saavutetaan
- Mitä ovat odotetut vaikutukset ja hyödyt
- Mitkä ovat sidos- ja kohderyhmät

3. Toimintasuunnitelma

Toimenpiteet kestävä liikunnan kehittämiseksi

Toimenpiteet	Toimenpiteen tavoite/tulos	Vastuulliset osapuolet, palveluntarjoajat ja sidosryhmät	Aikataulu	Arvioidut kulut	Prioriteetti
Toimenpide 1					
Toimenpide 2					

4. Yksityiskohtaiset toimenpiteet ja liikkuvuuden palvelukonseptit

1

2

3

4

5

6

#1 Toimenpide/konsepti

Kuvaile toimenpiteen tai konseptin idea ja tavoitteet.

Vastuullinen osapuoli:

Aikataulu:

Kulut ja rahoitus:

Toteutuksen vaiheet:

Seuranta ja tehokkuuden arviointi:

5. Tulosten seuranta ja kestävyysvaikutukset

Seuranta ja mittarit

- Kuvaile kuinka toimintasuunnitelmaa seurataan tulevaisuudessa ja kuka on vastuussa seurannasta.
- Toimenpiteiden valmiuden, tulosten, vaikutusten ja kustannustehokkuuden seuranta on oleellinen osa toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa.
- Yksittäisillä kehittämistoimenpiteillä on omat erityiset mittarinsa. Niitä voidaan hyödyntää ja yhdistää matkailun kestävästä liikkuvuudesta koostuvan seurantaan.

Mittarit seurantaan:

- **Kävijöiden modaalisuuden kehitys**
 - Kansainvälisten, kansallisten ja seudullisten vierailijoiden määrä ja liikennemuodot, joita on käytetty saapumiseen ja paluuseen sekä liikkuvuusvalinnat kohteessa
- **Asiakkaiden liikkuvuuden hiilijalanjälki**
 - Saapuminen ja paluu - lähtöpiste ja etäisyys, käytetyt liikennemuodot ja niiden keskimääräinen CO₂ jalanjälki/kuljettu matka
 - Kohteessa liikkumisen CO₂ jalanjälki – missä, miten, milloin
 - Keskimääräinen viipymän pituus - suhteellinen hiili-intensiteetti liikkuvuus/vierailu
- **Asiakastyytyväisyys, motivaatio ja odotukset**
- **Kustannukset ja resurssit verrattuna vaikutuksiin ja asiakaskokemusdataan**

Seurannan työkalut ja ratkaisut

DMO on oleellisessa osassa kohdetason matkailun kestävän liikkumisen kehityksessä ja myös kohdetason datan keräämisessä sekä edistymistä arvioitaessa.

DMO voi aluksi kartoittaa saatavilla olevat ratkaisut:

- Saatavilla olevat datalähteet – kulkutapajakaumat, liikkuvuuden päästöt/liikennemuoto
- Työkalut ja palveluntarjoajat asiakasdatan keräämiseksi
- Työkalut ja palveluntarjoajat datan yhdistämiseen, analysointiin ja esittämiseen

DMO voi käyttää näitä dataperustaiseen tiedonhallintaan ja kehittämiseen. Yhteistyö tärkeimpien nähtävyyksien ja kohteen matkailuyritysten kanssa on oleellista tehokkaan datan keräämisen ja kehitystoimenpiteiden toteuttamisen kannalta.

VISIT
TAMPERE

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

SUOMEN ITÄMERI-INSTITUUTTI
THE BALTIC INSTITUTE OF FINLAND

6. Työkaluja yhteiskehitysprosessiin

Toimintasuunnitelman yhteistyöprosessin vaiheet

Kehitystarpeiden tunnistaminen – toimenpiteiden ja konseptien suunnittelu

Arvioi nykyiseen tilanteeseen perustuen kehitystarpeet, huomioiden asiakaskokemuspolun eri tasot. Asiakaspolkua ja palvelupolkua voidaan käyttää yhteistyön työkaluna sekä ensimmäisessä että toisessa työpajassa.

Ensimmäinen askel on valita erilaiset asiakastyypit (yksilö, ryhmät, liikematkustajat) ja painopiste (kansallinen, kansainvälinen).

1. Inspiraatio, matkan suunnittelu:

- Markkinointi ja viestintä kuinka saapua kohteeseen helposti ja kestäväällä tavalla. Liikkuvuus inspiroivana osana vierailijakokemusta.
- 2. Matkustaminen kohteeseen:
- Liikkuvuuden vaihtoehdot, asiakastarpeet, vaihtelevat lähtöpaikat.

3. Liikkuminen kohteessa ja sen ympäristössä:

- Liikkuvuuspalvelujen parantamisen tarve, helppo hankinta, viestintä.
- 4. Paluu kotiin:
- Sama vai eri kuljetusmuoto verrattuna saapumiseen? Hyvän vierailijakokemuksen täydentäminen.

Toimenpiteiden tehokkuuden arviointi

Kehitysvaiheiden priorisoimiseksi toimenpiteet voidaan arvioida kestävyden tehokkuuden, vähähiilisuuden, asiakaspotentiaalin, tasa-arvoisuuden, kustannustehokkuuden ja helppouden perusteella.

Arviointiin perustuen toimenpiteet voidaan luokitella erilaisin tärkeysastein (tasolla 1 ensisijainen tärkeys) ja valita yksityiskohtaisempaa tai konseptin kehitystä varten.

Kestävyys ja hiilijalanjälki
Positiiviset hiili-intensiteettivaikutukset ja muut ekologiset toimenpiteiden hyödyt

Asiakaspotentiaali
Mitä ja kuinka suuria asiakasryhmiä toimenpide voi houkuttaa ja palvella

Tasa-arvoisuus
Mahdollistaako ja edistääkö toimenpide tasa-arvoista saavutettavuutta ja liikkuvuusvaihtoehtoja

Kustannustehokkus ja liiketoimintamahdollisuudet
Toimenpiteen arvioidut kulut asiakasta kohden, liiketoimintamahdollisuudet, mahdolliset taloudelliset hyödyt

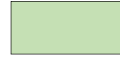
Helppo ja sujuva asiakaskokemus
Vierailijoiden liikkuvuuspalvelukokemukseen arvioitu laatu ja paraneminen

Toimenpide	Arvioitavat vaikutukset					Priorisointi
	Kestävä ja vähähiilinen	Asiakaspotentiaali	Tasa-arvoinen	Kustannustehokas	Helppous ja sujuvuus	
1. Toimenpide	■	■	■	■	■	1
2. Toimenpide						2

Arvioitavat vaikutukset

Merkittävä/erittäin suuri vaikutus tavoitteeseen

Jonkinasteinen/keskisuuri vaikutus

Pieni/välillinen/ei vaikutusta